

Обережно, кліщі!

Настала весна, прокидається природа, а разом з нею і кліщі, які загрожують нам такими хворобами, як іксодовий кліщовий бореліоз (хвороба Лайма), кліщовий вірусний енцефаліт. Саме зараз розпочинається період активності цих паразитів, адже «відкриття сезону» у них зазвичай припадає на квітень-травень і залежить від ступеню потепління. Свою активність кліщі зберігають аж до вересня-жовтня, поки не встановиться прохолодна, сира погода.

Де зустрічаються кліщі?

Варто пам'ятати, що ці маленькі паразити зустрічаються не лише у лісі - вони буквально всюди. До речі, ці членистоногі - пасивні «хижаки», які лише повільно повзають. Вони не вміють літати й стрибати, а тим паче прицільно падати на жертву. Їх головний орієнтир - запахи тіла тварин і людей, тому для «засідок» вони інстинктивно найчастіше вибирають траву та нижні гілки кущів уздовж стежок, де сидять, розчепірюючи передні лапки, в очікуванні пробігаючої повз жертви. Все, що може кліщ - вчепитися за шерсть або одяг. Далі він годинами може неквапливо та педантично повзати по тілу, шукаючи найбільш «смачну» ділянку (на животі, в шкірних складках, в паху тощо).

Як кусають кліщі?

Під час укусу кліщ повністю занурює голову в тканину жертви. Там він виділяє два види речовин - знеболювальну (щоб жертва не помітила укусу) та цементуючу (аби міцніше закріпитися у шкірі). Якщо кліщ є носієм інфекції, в момент виділення цих речовин проходить зараження жертви. Також слід зазначити, що всупереч народним повір'ям, кров'ю харчуються і самці кліщів, і самки. Тільки самцям для повного насичення досить декількох годин, а самки можуть висіти на жертві по кілька днів. За цей час кліщ збільшується до 80-120 разів.

Які прояви кліщових інфекцій?

Найбільш поширеною для нашого регіону кліщовою інфекцією є кліщовий бореліоз (хвороба Лайма), першими проявами якого є почервоніння на місці присмокування кліща, головний біль, затверділість м'язів шиї, ломота у всьому тілі і млявість. Якщо не провести лікування на ранній стадії, хвороба може призвести до ураження різних органів: шкіри, суглобів, м'язів, нервової і серцево-судинної системи та навіть до інвалідності. Ризик зараження залежить від тривалості присмокування кліща: протягом доби вірогідність інфікування досить мала, а в кінці третьої доби наближається до 100%.

Кліщовий вірусний енцефаліт починається з головного болю, гарячки, нудоти, блювання та порушення сну. При цьому захворюванні переважно уражається

центральна нервова система, що може призвести до інвалідності, а в окремих випадках - до летальних наслідків.

Пам'ятайте: заразитися кліщовою інфекцією можна не лише під час крововсмоктування кліща, але також якщо випадково його розчавити або розчесати місце укусу.

Що робити, аби уникнути зустрічі з кліщами?

Щоб захистити себе від контакту з кліщами, можна використовувати спеціальні препарати, які в більшості випадків наносяться лише на одяг: акарицидні (з альфаметрином), репеллентні (з діетілтолуамідом) та змішані - інсектицидно-репеллентні (містять і альфаметрін, і ДЕТА). Слід пам'ятати, що дощ, бруд, вітер, а також піт значно зменшують час дії препаратів.

Значно посилить захист і сам одяг, а саме: одяг, що перешкодить доступу кліща до вашого тіла (довгі рукава, головні убори, високі комірці, затягуючі манжети на щиколотках і зап'ястях тощо). Бажано обирати речі світлого кольору, аби вчасно помітити паразита.

Крім цього, обов'язково періодично оглядати себе або один одного, а також своїх друзів менших. Враховуючи особливості поведінки кліщів, такий огляд рекомендується проводити кожні 2-3 години.

Що робити, коли ви виявили кліща на тілі?

У такому випадку треба якнайшвидше видалити його, аби мінімізувати ризик ймовірного зараження. Найкраще звернутися за допомогою до медичного закладу. Але, якщо це неможливо, можна зробити це самостійно. Одразу зазначимо, що наразі існує думка, що найпоширеніші побутові способи видалення кліщів (соняшниковою олією, медичним спиртом тощо) можуть спровокувати ще більше інфікування крові. Не слід відривати кліща, адже це може спричинити відрив голівки та подальше інфікування (слинні залози, які виділяють збудників, залишаються у шкірі). Крім того залишиться і ризик виникнення місцевої запальної реакції на шкірі аж до нагноєння.

Аби видалити кліща, необхідно повільно викручувати його плавним рухом, захопивши максимально близько до шкіри - пальцями, обгорнутими марлевою серветкою, пінцетом, спеціальним гачком чи петлею з нитки. Зазвичай досить 2-3 оборотів. Після видалення кліща місце присмоктування змастіть 3% розчином йоду або спиртом. Якщо хоботок залишився у ранці, його видаляють стерильною голкою. Після видалення кліща слід ретельно промити руки з милом. Не можна припікати місце укусу - додаткове ураження шкіри інфекцією не зупинить, а ризик нагноєння зростає. Також в жодному разі не можна розмазувати, розчавлювати кліща

по шкірі - не варто додатково втирати інфекцію в свій організм, адже завжди є ризик наявності на шкірі саден або подряпин.

Отож, будьте пильними! Кліщі вже не сплять!

**Олександрійське районне управління
Головного управління Держпродспоживслужби
в Кіровоградській області**